

nimamo slovnice že dosti in še preveč“. Brez pogleda v Praprotnikovo slovnico je res nekako upravičen ta ugovor; al kdor pregleda to novo slovnico, priznal bode rad, da to delce ni brez potrebe pomnožilo slovenskega slovstva. Če tudi v obče nikakor nismo edinih misli z graškim lehrertag-om, da le učitelji znajo skladati prave šolske knjige, smo vendar v takem primerljeji, kader je učitelj na vsako stran kos svojemu predmetu, kakor je tukaj s slovnico, prav zato, da učitelj, ki razume svoj nálog in iz večletnih skušenj temeljito vé, kako naj se mladini delí nauk, piše šolsko knjigo. Zato radi rečemo: dobro došla Praprotnikova slovnica za prvence! Sicer bi ta tudi naši drugi mladini in odraslim v mestih in po kmetih, ki ne hodijo več v šolo, pa želijo materni svoj jezik pravilno govoriti in pisati, dobro vstrezala ta slovnica, ktera na 82 straneh, tedaj na kratki poti, pelje do pravilnega znanja onega, ki le to želi, da se mu razjasni, kar ga je mati jezika učila. — V Miličevi tiskarnici v Ljubljani in pri izdatelju se slovnica dobiva po 30 kraje.

* *Računice za male realke* od prof. Iv. Tuška je izišel II. del. Vpeljana je ta računica v vse hrvaške in slavonske male realke. Z dopisom od 29. maja t. l. št. 1568 je to računico tudi cislajtansko ministerstvo za nauk in bogočastje potrdilo za dalmatinske in primorske male realke.

Vrtec lepoznanški.

Prijateljici.

Novela.

Poleg Dragoile Jarnevičeve svobodno posnel J. Levičnik.

X.

(Dalje.)

Po kratkem prestanku zeló omamljena bolnica prične dalje govoriti tako: „Razodeti moram resnico, da moj namen sprva ni bil ta, da bi prevzela Ljuboslavi zaročnika, akoravno sem se ž njim občila poleg prijateljice svoje vsaki dan po več časa. Bilo mi je edino le za to, da pasem lenobo, in da nečimerno dobro živim. — Al kaj ne počne vse lahkomnost in popolnoma pokvarjeno srce!... Ljubkovič bil je mož krasen, in kar je še več, bistra glava... Jaz sem se bila v Karlovcu navadila, da se mi možke glave uklanjajo; al Ljubkovič ni bil tak; on tudi ne z eno samo besedico ni vstrezal moji nečimernosti; ni se mi prilizoval, še manj pa koprnel po moji ljubezni... To me je togotilo, in jela sem upotrebovati one zlodjeve ženske umetnosti, ktere ne ostanejo nikdar nikoli brez vspeha... Kar ni rekel on meni, rekla sem jez njemu, in po mojih sladkih besedah omamljeni Ljubkovič vloví se slednjič v moje zanjke... Napela sem zdaj vse svoje zvijače; Ljubkovič odreče se Ljuboslave, zarotí se mi, da če mi biti soprug in da hoče raztrgati dosedanjo svojo srčno zavezo, — na kratko rečeno: dosegla sem bila svoj namen, in on je bil moj...“

Na te besede vzdigne se naglo gospá mati, kakor da bi htela vsekniti luč; — roka se jej trese, ustnice jej trepečejo... Kmalu potolaži vendar dušne sile, ojači se in zopet mirna sede. Bolnica govori dalje:

„Vsled tajnega dogovora v vinogradu storí Ljubkovič po mojem zvitem nasvetu prvi korak, ki bi peljal k ločitvi z Ljuboslavo. Podal se je namreč nekega večera v svojo sobo, potajivši se, da je bolan. Jez pa šla sem k Ljuboslavi, da jej bi to naznanila. Al, mili Stvarnik moj! kako čudovito spremenjeno sem našla prijateljico. Vpadle oči, blede lica, trepetajoče ustnice; ah, bila je, kakor da bi bila vstala iz groba!... Ni-

kdar mi ne zgine tista njena podoba spred obličja... pa od tistega trenutka je tudi nisem videla nikoli več... Drugo jutro namreč mi je naznanila stara ključarica, da je Ljuboslava odpotovala v svojih opravilih; kedaj da se povrne, ne vé. Celi tisti dan ni mi prišel Ljubkovič pred obraz, a drugo jutro potem zgodaj šel je po svojih poslih... Bivši sami navalile so se mi k srcu razne misli; vest se izbudí in začne mi ostro očitati moje strasti. Tako minulo je šest dolgih, rekla bi skoraj, za-me večnih dni. Zdaj povrne se na dom hišina Anka, ki se je bila odpeljala z Ljuboslavo; ž njo prišli pa so tudi pooblastniki, da uredijo v grajsko najemništvo spadajoče račune. Oni so Ljubkoviču oddali razna pisma, a meni darovalno pismo vsega premoženja, kar ga bo čez grajsko najemnino ostalo in zraven tega še lep znesek v obligacijah... Dolgo nisem mogla umeti, kaj vse to pomeni, dokler mi poslednjič Anka ne izročí lista Ljuboslavinega. Kakor okamnena sem stala, beré nepozabljive one vrstice... Gospá mati! da Vam bi bilo dano takrat gledati v mojo dušo, — zgrozili bi se bili... Ljubkovič, izvedevši, da sem dobila pismo od Ljuboslave, pride k meni, in zavpraša me za njegov zadržaj... Nisem se z lepo mogla vdati tej zahtevi; poslednjič mu ga vendar izročim, in zakrijem si od sramote z rokami obraz...“

„Ljubkovič prebravši pismo“ — nadaljuje bolnica svojo pripoved — položi ga polagoma na mizo ter prebledevši z reznim glasom pravi: „Gospodičina! vi ste me bili s proketo neko skrivno močjo premotili, da sem govoril besede, za ktere ni vedelo moje srce... Jaz vas preziram, črtim, in ako ne najdem Ljuboslave, proklinjam! — proklinjam na vselej! Vi ste kača, ki ste razdvojili dvoje nedolžnih src, ter otrupili jima življenje. Vzdignil se bom iskat Ljuboslave, za Boga! če imam tudi prehoditi zavoljo nje polovico svetá. Z solzami hočem oprati zmoto svojo; a vam želim, da ne izostane vam plačilo, ki ste ga zaslužili... To izgovorivši izginil mi je izpred oči, in nikdar ga nisem videla več“.

„Od tega trenutka ni mi bilo več živeti v N—*ski grajščini. Zapuščeni meni po Ljuboslavi gospodarstvo izročila sem drugemu najemniku, poprodam svoje imetje ter napotim se po svetu, iskat razžaljene sestre, prijateljice... Oj, gospá! zastonj bi vam poskušala opisavati ona čutja, ktera so me tirala po širokem svetu... Bili so to kače in gadi, ki so mi na stoterni način razjedavali srce in šibali mi dušo; žalostne one besede v pismu: „nočem Te vprašati, kako si mi mogla kaj tacega storiti“, žgale so me vedno skeleče v duši, in rada se bi bila odrekla tudi življenja, da sem si jih mogla izbrisati iz spomina. Mesto prehodila sem za mestom, vas za vasjo, potrosila ves denar; — petnajst celih let minulo je tako, in napadla me je poslednjič huda bolezen. Taka prišla sem v to pokrajino, in milosrčni pastirji pokazali so mi pot v ta samostan, da morem v miru izpustiti dušo...“

(Konec prihodnjič.)

Deželni zbori.

Deželni zbor goriški

se je pričel v sredo 22. t. m. Po govorih deželnega glavarja grofa Pace-ta in vladinega zastopnika barona Pino-ta (ki je laški a tudi — in sicer prav gladko — po slovenski govoril), izročil je ces. namestnik troje vladinih predlogov in obečal še dvoje. S tem je bila seja dopoldne končana. Pričujočih je bilo 17 poslancev; manjkalo je gg. De Pretis-a, Winklerja (ki ima zdaj z nabiranjem novincev opraviti) in Visini-a (kteri se je zarad preselitve v Trst poslanstvu odpovedal). Popo ldne

istega dne so na dnevnem redu bili v začetni seji izročeni vladini predlogi, in sicer: 1) Predlog zastran ustanavljanja, vzdržavanja in obiskovanja ljudskih šol; izročil se je v naprejšni pretres odseku za vladine predloge; volili so se pozneje v ta odsek: dr. Doljak (predsednik), Del Torre, dr. Deperis, Marušič (zapisnikar), dr. Pajer, dr. Tonkli; 2) načrt postave zastran vravnjanja pravnih razmer učiteljev ljudskih šol; izročen je bil istemu odseku; 3) predlog, zadevajoč oblasti (organe), ki imajo razsojati o zamenjah zemljišč, ali bi se dalo obdelovanje po njih zboljšati ali ne; izročil se je odseku za vladine predloge; 4) predlog deželnega odbora zadevajoč načrt postave (izdelal ga je odbornik Gorjup) zastran vpeljanja novih deželnih zemljiščin (gruntnih ali intabulacijskih) knjig. Ta predlog se je izročil posebnemu odseku, sestavljenemu tako-le: Candussi (predsednik), dr. Doljak, Gorjup, dr. Tonkli (zapisovalec), Winkler; 5) računi in prevdarki vseh 11 deželnih zalogov; predložil jih je deželni odbor; izročili so se finančnemu odseku, kterege udje so: bar. Ritter (predsednik), dr. Abram (zapisovalec), Candussi, De Pretis, Rozman, grof Strassoldo, Winkler. Izvolil se je slednjič še en odsek za peticije: Dottori (predsednik), Del Torre, Pagliaruzzi, Polaj, dr. Žigon (zapis.).

Štajarski deželni zbor.

Grof Kottulinski sporoča, naj bi se kupilo Pfrimmarjevo posestvo pri Mariboru za deželno vinorejsko šolo in neki del loga od grofa Brandisa. Dr. M. Prelog se zoperstavlja temu predlogu, in dokazuje, da je celi kraj, v katerem se hoče šola napraviti, celó nezdrav, in da se naj zato pozvedava pri admontskem štiftu, ali ne bi hotel prodati pri Mariboru ležeče posestvo „Racerhof“, ki leži v zdravem kraju in ima vse lastnosti za imenovano šolo. Predlog, naj se ta stvar izroči posebnemu odboru 9 udov, se potem sprejme. Grof Kottulinski bere sporočilo deželnega odbora, da naj se napravi živino-zdravilska šola s tremi razredi, in predlaga, naj se ta stvar izroči šolskemu odboru. P. Heschl predlaga, naj se izroči finančnemu odboru, in F. Brandstetter, naj se izroči odboru za deželno obdelovanje. Vsi trije predlogi se podpirajo pri glasovanji, vendar nobeden ne obvelja, in tako se bo ta važna stvar še le kasneje na dnevni red postavila, ali morebiti letos celó ne. Deželni glavar bere interpelacijo Fr. Brandstätter-ja, v kateri praša deželni odbor: „Ali mu je znano, da učenci deželne kmetijske šole z dovoljenjem ravnatelja podpisujejo zaupnice, ki niso nič družega, kakor samo neprijateljsko žuganje ustavi (!!). Deželni glavar bo na to vprašanje odgovoril v prihodnji seji. Baron Buol podpira svoj predlog: „Naj se prosi vlada, da se spremeni §. 18. obrtnijske postave do tega, da gosposka, ki ima pravico podeliti obrtnije, pri podeljenji pravice krčmarjenja, naj bi ne gledala samo na krajine razmere, temuč tudi na besedo srenje, ali je potrebno tako podeljenje ali ne.“ Govornik povdarja posebno, da je od l. 1859., v katerem se je nova obrtniška postava vpeljala, strašno mnogo krčem postalo. V graškem okraji je pred letom 1859. bilo samo 413 krčem, zdaj pa jih je 534; v ljubenskem okraji jih je prej bilo 282, zdaj pa jih je 414, v celjskem okraji je narastla številka od 282 na 636 krčem. V glavnem mestu Gradci je bilo leta 1859. samo 203 krčem, zdaj pa jih je 464 itd. Govornik hoče vedeti, da se brez mere dovoljujejo krčme, da gré čednost in blagostanje zlo rakovo pot, dosti krčem se ne more lahko opazovati, kvari se družina tudi na deželi in blagostanje celih rodov se večkrat pokonča itd. Vsak kraj, srenja naj določi, ali je potrebna krčma ali ne, to tirja tudi avtonomija srenjska. — Buolov predlog se izroči odboru za srenjske zadeve.

V 5. seji so se obravnave dnevnega reda tako-le vrstile: 1) vladni predlog postave, ki zadeva napravo, vzdrževanje in obiskovanje javnih ljudskih šol, je bil izročen šolskemu odseku v naprejšnje posvetovanje in poročilo; 2) drugi predmet, to je, dopis c. k. deželnega predsednika zarad volitve 4 udov in 4 namestnikov v deželno komisijo za prenarodbo zemljiških davkov je bil odložen ter pride še le čez 8 dni (prihodnji petek) na dnevni red, da se morejo med tem časom deželni poslanci o tej tako važni volitvi posvetovati; 3) poročilo deželnega odbora o proračunu deželnega zaklada in njegovih podzakladov za 1870. leto se je izročilo finančnemu odseku v pretres in poročanje. Potem je prišel na vrsto 4) predlog deželnega odbora zarad podpore slovenske dramatike (slovenskih gledališčin iger). Deželni odbor, kteremu je bil poročevalec dr. Costa, je nasvetoval, naj se dá v podporo slovenski dramatiki vsako leto 1000 goldinarjev iz domestikalnega zaklada. Obravnava tega predmeta je izbudila jako zanimiv govornišk boj med narodno in protivno nemško stranko tako, da je predsednikov zvonček večkrat zapel. Dr. Zarnik je poprijel prvi besedo ter je v obširnem govoru, v katerem se je popolnega izvedenca na polji Talijinem izkazal, razložil, koliko so drugi narodi storili in še storé, da imajo dobra gledišča, kako je pa slovenska dramatična muza bila do zdaj revna in zapuščena, bosa in razcapana. Govornik se zahvaljuje domoljubnim utemeljiteljem dramatičnega društva in prostovoljnim igralcem in posebno gospodičinam igralkam, ki se trudijo za slovensko gledišče. (Živile!) Dalje stavi druga gledišča in sosedno Hrvaško v izgled, ki daje narodnemu gledišču vsako leto 24.000 gld. denarne podpore. Po vsem tem stavi nasvet: naj se slovenski dramatiki za leto 1869/70. dovoli vseh 1600 gld. podpore, ki so se dosihmal nemškemu gledišču dajali, in sicer 500 gold. naj se dá dramatičnemu društvu za glediško učilnico, družih 1100 gold. pa naj se porabi za darila, in sicer za najboljšo izvirno žaloigro in za najboljši izvirni resni igrokaz dve darili po 250 gld.; predmeta obeh iger se morata vzeti iz slovenske ali iz obče slovanske povestnice, ali pa iz vsakdanjega slovenskega ali tudi iz obče slovanskega narodnega življenja; dve darili: eno 250 gold., drugo pa 200 gold. za dve najboljši izvirni skladbi operet; dve darili vsako po 75 gold. pa za dvoje libret ali operetnih tekstov; s 4. točko predloga deželnega odbora, da pogoje razpisa teh daril na drobno sestavi deželni odbor, se dr. Zarnik sklada. — Dr. Zarnik je v svojem govoru protinardni stranki marsikaj povedal, kar je med narodnimi poslanci in med poslušalci veselost in zadovoljstvo izbudilo. — Za dr. Zarnikom je govoril posl. Kromer, ki je skušal Zarnikove razloge izpodbiti, rekši, da bi bilo pametneje in slovenskemu narodu vspešneje, ako bi se za dobro povestnico naše domovine razpisalo 500 gold. v darilo, nego da bi se dajala darila gledališčinim igram. Poslanec Kromer ne misli, da bi glediška učilnica slovenski dramatiki kaj pomagala, ter da se ne bo našlo mladih ljudi, ki bi hotli svoje življenje gledišču posvetiti, ker bi ne imeli razen Ljubljane nikjer nobenega slovenskega gledišča, in toraj tudi kaj pičlo zaslužka. V smislu Kromerjevem je govoril tudi poslanec Dežman, ki še ni pozabil „kurnikov“, ki imajo po izreku poslanca Kromerja v lanskem deželnem zboru postati iz lož ljubljanskega gledišča, ako se namreč nemškemu gledišču odtegne dosedanja denarna podpora iz domestikalnega zaklada; tudi on je proti glediški učilnici. Govor dr. Tomanov, podpiraje predlog dr. Zarnikov, je še posebno poslanca Kromerja zarad tega zavračal, ker je trdil, da Slovenci nimamo nobene

povestnice, in da bodo stroški za glediško nčilnico brez koristi za slovenski narod. Dr. Toman je našteval povestnične knjige, ki jih že imamo. — Iz govora dr. Bleiweisa smo izvedeli, kedaj in kako se je začelo ljubljansko gledišče in s katerimi pripomočki, da po takem imamo že od leta 1773. poseben glediški zaklad, o katerem je ces. sklep od 1842. leta odločil, da se ti dohodki ne mešajo z drugimi deželni dohodki, kajti ti dohodki, ki se vsako leto — brez všteti stroškov — morejo ceniti na 3627 gold., se ne za krajcar ne nabirajo iz davkov siromašnega naroda, ampak so dohodki posebnega glediškega premoženja; dostavil je pa tudi, da se je že l. 1790. igrala v ljubljanskem gledišču „Županova Micika“, kar tem očitnejše kaže, da takrat gospôda v Ljubljani ni bila nemškutarska, ker so gospodje in gospé prvih stanov sami kot igralci in igralke na oder stopili. — Ko je še dr. pl. Kaltenegger govoril in nasvetoval, naj se predlog deželnega odbora po nasvetu poslancev Dežmana in Kromerja izroči finančnemu odseku v prevdarek, — ko je dr. Toman dokazal, da Kromerjev predlog zaradi darila za povestnico je samostojin predlog, ki se po opravljenem redu samostojno obravnati mora, — ko je dr. Bleiweis odgovoril Dežmanu, da glediški zaklad ni domišljija, in je dr. Zarnik šibal, kakor jih je imenoval „predpotopne“ pojme Kromerjeve in Dežmanove o tem, kako se gledišča začenjajo, omenivši, da tudi dr. Klun in Dežman sta 1848. leta komedijo slovensko igrala itd., je dr. Costa kot poročevalec poslednji govoril. Povdarjal je, da tudi iz govorov nasprotne stranke se je razvidelo, da v obče niso proti temu, da se slovenskemu gledišču podpore dá; po takem pa ni treba, da bi predlog še enkrat romal pred finančni odsek. Koliko naj se dá in za kaj naj se dá, o tem se brž lahko sklepa, drugo pa naj se prepusti deželnemu odboru. Ako se o darilu za povestnico slovensko predlogi stavijo po drugi poti, gotovo bo zbor temu predlogu pritrnil. Tudi on ne nasprotuje dr. Zarnikovim številkam; glavna stvar je, da dobimo narodno-slovensko-gledišče. — Pri glasovanju so z veliko večino obveljali dr. Zarnikovi predlogi. In tako je bilo živahne debate konec. — Po tem je prišla na vrsto 5) postava za stran jezika, v katerem naj bi se za vojvodino Kranjsko postave izdelovale in razglašale. Osnova te postave se je po razodetih nekterih pomislih c. k. deželnega predsednika izročila ustavnemu odseku v posvêt.

Na to je bila volitev namestnika deželnega odbornika mesto umrlega prošta Kosa. Izvoljen je bil po poslancih mest in zbornice kupčijske dr. Razlag; dobil je 5 glasov (živio!), dr. pl. Kaltenegger 3, poslanec Janez Kozler pa 1.

Naposled je dovolil deželni zbor, da se smé v vaséh mokronoške županije za občinske potrebe in za zidanje farne šole v Trebelnem poberati 76 odstotkov priklade k pravim davkom leta 1869.; in v vaséh Brezje in Cerovec v županiji Mirna peč 66 odstotkov priklade k pravim davkom leta 1869. za zidanje farne šole v Trebelnem.

Predlogi 6. seje deželnega zbora so bili, razun enega samega, vsi dotičnim odsekom v prevdarek izročeni, toraj pridejo še enkrat na dnevni red v končno obravnavo. Sklepalo se je danes le po nasvetu deželnega odbora o slovensko-nemškem delu Wolfovega slovarja. Poročevalec je bil dr. Bleiweis. Jedro temu poročilu bilo je pismo svetlega knezoškofa, ki ga je o tej zadevi pisal deželnemu odboru. Pismo knezo-škofovo poroča, da za izdavanje slovensko-nemškega slovarja je bil izvoljen poseben odbor, ki je gosp. Fr. Levsteku izročil vredništvo slovarja. Pri-

pravili so se vredniku ti-le pripomočki: a) Zalokarjev rokopis, ki na 1100 pôlah obsega vredjeni slovar slovensko-nemški in ki je bil v ta namen iz zapuščine Wolfove kupljen za 2000 gld. v gotovem denarji in za vsakoletnih 200 gld.; ki jih g. Zalokar dobiva do svoje smrti; b) Cafova zbirka besedi, ki je jako velika; c) Miklošičev rokopis v 4 velicih zvezkih na 287 pôlah; d) zbirka besedi v abecednem redu, poslana po gosp. Kočvarju; e) rokopis slovarja brez imena pisateljevega. To je zaklad, ki je vredniku pripravljen. Pretekla so 3 leta, ko se je vredovanje začelo, in stroškov v ta namen je Alojzjevišču narastlo ta čas že 1190 gold. a vendar ni še nobena pôla za tisek pripravljena. — Vidi se iz njega, da je gospod knezoškof vse storil, da bi se bil začel tisek željno pričakovanega slovarja. — Ker pa je potreba obširnega slovensko-nemškega slovarja živo pripoznana, to je, obširnega saj toliko, kakor je nemško-slovenski del, in ker svetli knezoškof v dopisu od 12. junija t. l. pozivlja deželni odbor, naj on najde pot, da se dovrši delo, tedaj misli odbor, naj bi se prijazni klic svetlega knezoškofa v nemar ne puščal, da se z združeno močjo — pa brez stroškov deželnih — dožene tisek slovarja. V tem smislu nasvetuje tedaj deželni odbor: Slavni zbor naj sklene: Deželnemu odboru daje se nálog, da na poziv gospoda knezoškofa in vzajemno ž njim prevzame skrb za to, da se kar najbrže izgotovi rokopis za tisek slovarjev, ter se v ta cilj in konec dogovori s svetlim knezom.

Ko je bil ta predmet rešen, vpraša dr. Toman c. k. deželnega predsednika: kaj je z važno postavo o razdelitvi sopsašnikov in menjalnih zemljišč, ki jo je deželni zbor kranjski lansko leto sklenil, a še ni duha ne sluha o njej? C. k. deželni predsednik odgovori, da ta postava od presvitlega cesarja ni potrjena, a da bode ministra poljedelstva brzo vprašal: ali ne pride ta osnova že temu zboru v novo posvetovanje.

V 7. seji je izročil c. k. deželni predsednik zbornici osnovo vladne postave o vodnih pravicah in obljubil postavo za ribštvo; — na vprašanje poslanca Lipolda in več družih poslancev je odgovoril, da postava za varstvo koristnih tíc in pokončavanja škodljivega mrčesa pride še v tem zborovanju na vrsto. Deželni glavar naznanja, da je dr. Klunu dal za 8 dni vakance, — da mu je dr. Costa izročil pritožbo mnogih posestnikov iz Razdrtega o gozdnih servitutnih zadevah, — in da mu je po c. k. predsedstvu došlo pismo, v katerem minister dr. Giskra ukazuje, da zapisniki dež. zbora ne smejo biti samo slovenski, nego morajo biti vselej tudi nemški. Ukaz ta izbudil je veliko nevoljo od strani narodnih poslancev, in po viharni debati, ktere so se vdeležili dr. Toman, dr. Zarnik in dr. Costa, obveljal je sklep, da se dá ministrov ukaz v natis ter stavi na dnevni red prihodnje seje, da pa se zapisniki pišejo tako kakor dozdej slovenski, dokler zbor v tej njega zadevajoči notranji zadevi ne sklene drugače. — Predlogi današnjega dnevnega reda so se izročili dotičnim odsekom; predlog deželnega odbora, naj se Flachenfeld-Volčičevo korarstvo podeli dr. pl. Paukarju, je bil ovržen, kajti z 19 glasovi proti 7 je v skrivni seji bilo podeljeno pl. Fr. Premersteinu, kaplanu v Trebnem.

Dopisi.

Iz Kostelja 25. sept. — Ker ljube „Novice“ rade odgovarjate na vprašanja, prosimo, da odgovorite tudi nam. Pred tremi leti smo dobili po nemili nam osodi župana, s katerim nismo bili nikoli in ne bomo nikoli zadovoljni. Nismo ga dobili po prosti volitvi in naši